

د خیر ښېگنې پیغام :
هر بې ځایه شوی او کډوال دمرستو وړ دی.
موږ د شینوارو بې ځایه شویو او راستنو شویو کورنیو ته
د مرستو غوښتنه کوو.

د شینوارو خیر ښېگنې شورا نشراتي ارگان، ۵مه گڼه، حوت ۱۳۹۵ کال

شینوارو د ستونزو حل مې لومړیتوب دی

لیلیه امکانات ولري او د نا امنو سیمو ځوانانو ته پکې دزده کړو زمینه برابره شي د جوړېدو، د جگړو له امله امله د بې ځایه شویو کورنیو سره د وېرمرستو تر سره کولو او همدارنگه ددغو کډوالو یوه منظمه او کره سر شمیرنه تر سره کولو او همدارنگه دراتلونکو ټاکنو لپاره د شینوارو سیمو ته ځانگړې پاملرنې غوښتنه وکړه، دشورا د مشرتابه بل غړی واکتر محمد حنیف شینواري او دنگرهار پاتې، ۳مخ

امني ده چې نه یوازې دخلکو ورځنۍ ژوند یې ورځراپ کړي بلکه ټول هغه سکتورونه چې خلکو ته بېلابېل خدمتونه وړاندې کوي هم متاثره کړي او همدا لامل دی چې دغه سکتورونه په سمه توگه خپل خدمتونه نه شي وړاندې کولای. محمداصف شینواري په خپلو خبرو کې د شینوارو په حوزوي روغتون کې په شینوارو کې پر نشه یي توکیو دروږدو ځوانانو د درملنې په موخه د یو شل بستري څانگې د پرانستې، په غني خپلو ولسوالۍ کې د یوې داسې لیسې چې

سلاکار
لومړی
ښېگنې
وړېدو پر
شوی
د موجودو
تونزه نا

پر ماشومانو

د ټکنالوژۍ اغېزې

• قدرت الله هیوادپال

موږ عموماً ماشوم له لوبو او ساعتیريو سره تړو، فکر کوو چې تل لوبو ته خوشحالیږي او کور کوڅه یې یې په سر راخیستي وي، چې ځینې وخت د نورو د عذابیدو سبب گرځي، نو ځکه هغه ماشوم ښه دی چې وران نه وي، او په کور ناست وي، همدې کبله اوس د همدې لوبو

دولسم او امامانو پر شپه هغسې راوړل چې نه یې زه کیسه کولی شم نه یې تاسې د اورېدو تاب لرئ. ما وژغورئ، زه وحشي نه یم، یقین وکړئ ما د وطن په تېرو ۱۳ کلونو جگړه کې خپل ښوونځي پر هلکانو او نجونو ډک وساتل، زما له هر ښوونځي د الف الله او واو وطن غږ پورته شوی، انگازې یې لا هم د سپین غره په څوکه لگي، یوازې دا نه بلکې ستا د حفاظت لپاره مې هم زرگونه شینواري بچي د ملي ځواکونو په سنگر درته درولي. ما داعش نه دی ساتلی، ما طالب نه دی ساتلی، ما هېڅ د وطن د دښمن د پښو خاپ پر خپله ځمکه نه دی پرې ایښی، زه د تاریخ جبر وهلی یم، زه د وطن د دفاع جگړې وهلی یم، ملي اردو زما د شهیدو شاه زلمیانو دوووووووومره لوی لیست لري چې لوستل یې انسان سترې کوي.

ی ټوپک په برکت... د ادب کور به هم و خو د کامی له برکته، د خوگیاڼو له برکته، د ښېوې برکته، د مومندو له برکته او د هر هغه ورور قوم برکته چې زه یې د سر ساتنې په خاطر د ښار د ن له ژونده وتلی په غره کې د هر ترهه ونکي مخ ته لکه سپر درېدلی وم. زه، د شینوارو وطن د خپلو بچیو له خاپوړو، ښو او خنداگانو خالي یم، زما له سپین غره نه د ښې واورې الوتې، زه لکه تر ښوي سپېڅلي د مخه سپېره حجاز... پر هره جگړه مې اوس د یو پنجابي او غیره قبر دی، خو تر هر گاني یې مې درې کاله د یو شهید بچي، مظلوم او بې ښه شینواري د قتل وحشیانه کیسه تاریخ ته پټه لې. د مورو طالب ورور، داعش، منگل باغ، د

وړاندوینه او اندېښنه په خپلو کې سره څرگنده کړې وه او له بحران نه د خپلو ولسونو د ایستلو ناستې یې زیاتې کړې وې مگر بې وسي لکه څنگه چې د شینوارو په سینه پرتو وگړو ته د غاړې غړوندی وه، دغه راز د شینوارو د خیر ښېگنې ارمانجن هم د دې ارمانجن پاتې وو چې خپل خلک په یو تغر راټول وويني او د لویو بدو ورځو په اړه یې د مقابلي تصمیم نیوني ته چمتو کړي. غالباً د ۱۳۹۴ کال لومړۍ ورځې وې چې د خیر ښېگنې په لټه راوتلي شینواري روشنفکران د شینوارو د خیر ښېگنې شورا په رامنځته کولو او تگلوري له ټاکلو وروسته د ولس د خیر و رفاه په جهاد لاس پورې کړ.

خلک ټولنه په نومونو او لقبونو مخته وړي، خو شینوارو روشنفکرانو دا هم لازمه ونه گنله چې څوک دې د مشرۍ په تخت کېنې؟ دا ځکه ونه شول چې تخت و نه؟ او د کار په کار کې د تخت او مشرۍ په نوم یو شي ته اړتیا نه وه، نو څه لپاره به وخت په تشکیلاتو لگول کېده؟

د شینوارو د خیر ښېگنې شورا د یوې چاپي رسنۍ په ترڅ کې د خپلو فعالیتونو د ابلاغ ذریعه پیدا کړای شوه او هغه دا دی څو گټې پرله پسې له چاپ وروسته ستاسې لاس ته در سي، په همدې مهالني اخبار کې پر شینوارو د څرگند تېري او ظلم غږ پورته کړای شو او په وار وار دشینوارو د فریاد د رسولو واقعي مسوولیت ادا کړای شو.

د شینوارو د خیر ښېگنې شورا د حق العضویت پر پیسو د شینوارو په شپږو سیمو کې د وړیا کورسونو پرانیستې ته مټې رابډوهلي، چارواکو پورې د شینوارو د غږ رسولو مسوولیت یې واخیست، د شینوارو کادرونو لپاره د کار

په ماته کشتۍ سپور یم، توپانونه دي په مخ کې په دې لاره یې بیایم که وم، وم که نه وم نه وم د ملتونو او ولسونو د عروج برجونه یو شی نه شي رانړولی مگر بې اتفاقي.... دې بې اتفاقي شینواری قوم د افغانستان په اوسنۍ جغرافیه کې له ۲۰۱۲ او یا هم له ۲۰۱۳ راهیسې د تاریخ تر ټولو زړه بوږنونوځي څپرکي باندې درولی دی.

تر دې مخکې وضعیت هم د یادولو وړ نه دی ځکه چې دا قوم د کرزي په دوره کې او تر دې وړ ها خوا هم یوازې د بدې ورځې د یار په توگه ساتل شوی او پرته له استفادې ترې هېڅ بله توقع نه ده ساتل شوې. کله چې د شینوارو افغان انسانان داعشي او مذهبي جنونیت پر بمونو کېنول او والوځول نو دا هغه وخت و چې د شینوارو قومونو د خیر ښېگنې لټوونکو ځوانانو، روشنفکرانو، دردمنو او تعلیم یافته قشر یې یو تر بله

د ماتې

کشتۍ سواره

په ماته کشتۍ سپور یم، توپانونه دي په مخ کې په دې لاره یې بیایم که وم، وم که نه وم نه وم د ملتونو او ولسونو د عروج برجونه یو شی نه شي رانړولی مگر بې اتفاقي.... دې بې اتفاقي شینواری قوم د افغانستان په اوسنۍ جغرافیه کې له ۲۰۱۲ او یا هم له ۲۰۱۳ راهیسې د تاریخ تر ټولو زړه بوږنونوځي څپرکي باندې درولی دی.

تر دې مخکې وضعیت هم د یادولو وړ نه دی ځکه چې دا قوم د کرزي په دوره کې او تر دې وړ ها خوا هم یوازې د بدې ورځې د یار په توگه ساتل شوی او پرته له استفادې ترې هېڅ بله توقع نه ده ساتل شوې. کله چې د شینوارو افغان انسانان داعشي او مذهبي جنونیت پر بمونو کېنول او والوځول نو دا هغه وخت و چې د شینوارو قومونو د خیر ښېگنې لټوونکو ځوانانو، روشنفکرانو، دردمنو او تعلیم یافته قشر یې یو تر بله

د نامعلومې او بې پایلې جگړې قرباني شینواري

دشینوارو داخلي بې ځايه شوي او دمر ستو ناسم مدیریت له دوه کالو ډیر ه موده کيږي چې دشینوارو په سیمو کې نا معلومه او بې پایله جگړه روانه دغې جگړې نه یوازې داچې دخلکو دورځني ژوند لوری بدل کړی بلکې زرگونه کورنۍ په داسې حال کې چې خپل دارو ندار یې هم په دغو جگړو کې له لاسه ورکړې بلکې دخپلو کورنو پریښود ته اړ شو ،دا جگړه ددې لامل شوه چې ددبړي،حجرې ،نامې جامې او دسترخوان خلک نورو ته په لاس غزولو اړ شي.دا زرگونه کورنۍ چې خپل ډک کورونه یې پریښودل دجلال اباد ښاراو نورو خواوشاه سیمو کې په داسې ځایو کې میشت شول چې اصلا د اوسیدو وړ نه دي .په ټولو بشري اسماني او بشري قوانینو کې دا وړ خلک د مرستو او لاسنیوي وړ دي ،حکومت د خپل رعایت پر وړاندی هم همدا مسولیت لري چی په تنگسه کې لاس ورکړي ،دژوند کولو زمینه ورته برابره او مشکلات او ستونزې یې ورحل کړي خو په خواشینۍ سره دشینوارو له روانو جگړو څخه را بی ځایه شوې کورنۍ لا هم د حکومت او مرستندویه ادارو د مرستو لار

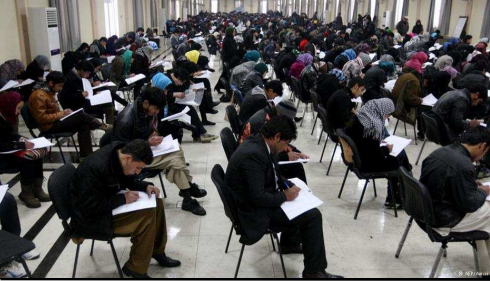
څاري.داسې هم لیدل شوي چې دخینو ناچیزو مرستسو دویش پرمهال هم دمور میری سلوک کيږي او هغوې چې زرو،واسطه او نوروې اړیکې ولري که کډوال هم نه وي د کډوالو په نوم مرستې تر لاسه کوي.ددې مرستو مدیریت له هماغه پيله ناسم و ، په سمه توگه دیی ځایه شويو کورنیو کره او هر اړخیزه شمیرنه تر سره نه شوه ،دهغوي لومړیتوبونه په پام کي ونه نیول شوی،دغو کورونیو ته تر ډیره دبشر په سترگه ونه لیدل شول او په دا تیرو دوه کالو کې یې د ژوندانه تر ټولو سختې شپې ورځې تیرې کړې او لایې هم تیروي.له مسولو چارواکو مو په ټینگه غوښتنه ده چې دشینوارو دیی ځایه شويو کورنیو یوه کره شمیرنه تر سره کړي، په تیر کې ددوې په نوم دشویو مراسټو لټون وکړي، هر چاچې په دې برخه کې کوتاهي کړې او بابې ددوط حق خوړلی دهغوي سره قانوني چلند وکړي او دنورو مرستو دویش لپاره یو سالم میکانیزم رامنځته کړي.که دا ونه شي نو نه یوازې داچی ددغو کورنیو لاس به دمسلو چارواکو گریوان ته ورسیري بلکې د مدني حرکتونو تر سره کول هم ددوي قانوني حق دی او هیڅوک ترې دا حق نه شي تروړولای .

د خیر ښېگنې اداره

خپل ښوونځي له ښوونکو وپوښتی چې له دې وروسته په کوم کورس او یا له کوم استاد څخه د خپلو معلومات د زیاتولو لپاره په اړیکه کې شم؟ اوس چې د تکنالوژۍ زمانه ده، کولای شئ د کانکور د لارښود له سي ډي گانو گټه واخلئ په انټرنېټ کې د کانکور د لارښوونو په اړه ځانگړې پاني ولټوئ، له خپلو ذکي ټولگيوالو سره د ورځې په اوږدو کې په همدې اړه خبرې وکړئ او عملي کار وکړئ چې څه بايد وکړئ تر څو د خپلې خوښي وړ پوهنځي ته بريالي شئ.

۱- تر هغه چې د کانکور ورځ مو را رسېږي بايد لږ تر لږه پنځه ازمايښتي کانکورونه ورکړئ او په دې اړه بېلابېلې پوښتي ځواب کړئ، تر څو په پوره ډول د اصلي گانکور لپاره آماده وي.

۲- پر دې بايد پوه شئ چې کانکور يو ډول چانس دی، نه مسابقه. خپلې وړتيا ته په کتو مو ځان ته پوهنځی وټاکئ، دې ته مه گورئ چې فلاني د ځان لپاره طب وټاکه، زه هم بايد داسې وکړم، څه مو چې په توان پوره دي هغه څه درته وټاکئ. پر ځان پوره باور ولرئ، هېڅ کله هم پر ځان باور له لاسه مه ورکؤ، دا چې تر ډېره د کانکور ازموينه په افغانستان کې د ژمي په موسم کې راځي، پوره هڅه وکړئ گرمي جامې واغوندئ او په جېب کې درسره د خوراک لپاره يو څه ولرئ، لکه چاکلېټ، کاکو او يا هم دې ته ورته بل خواره، پر خپل نفس اعتماد پوره درسره مرسته کولای شي چې د کانکور پر مهال خپل فکري توازن وساتئ. سهار وختي چې کله د کانکور ورکولو ځای ته ځئ، د هغه چا چې مور او پلار ژوندی دي، د خدای شکر وباسئ او د دعا غوښتنه ترې وکړئ او هغه چې مور او پلار يې وفات شوي، د لمانځه پر وخت ورته دعا وکړئ او له خدای پاک څخه مرسته وغواړئ، ځکه په ځلونو خدای پاک د مور او پلار په نسبت پر خپلو بنده گانو مهربانه دی.

کړو ته مو دوام ورکړئ، په دې ليکنه کې مو درسره ځينې لارښوونې او مشورې شريکي کړې دي، هيله ده عمل پرې وکړئ او د بل چا د بې گټې همگاری په تمه پاتې نه شئ.

دا چې د کانکور ازموينه ستاسو لپاره يوه برخه ليک ټاکونکې موخه ده نو په اړه يې بايد بېغوره پاتي نه شئ او تر وسه وسه مو خپلې هڅې وکړئ؛ ځکه دغه ډول چانس بيا تاسو ته په لاس نه درځي او که په لاس در هم شي؛ د پام وړ گټه به ترې پورته نه کړئ؛ ځکه که خدای مه کړه سړ کال بريالي نه شئ او په دې تمه و اوسئ چې راتلونکی کال به بيا د کانکور په ازموينه کې برخه واخلم دا مو پر زيان ده؛ ځکه سړ کال تاسو روځا او جسماً د کانکور لپاره تياری نيولی او ډېر څه په خپل ذهن کې لرئ. دا چې تر راتلونکي کاله پورې به څه کېږي او څومره شيان به مو په ذهن کې پاتې وي او تر څومره روهي فشار لاندې به ياست، يوازې خدای پاک ته معلومه ده.

هر کانکور ورکونکی په دې لټه کې وي چې څنگه وکولای شي له ۱۲ کلونو ښوونځي لوستلو وروسته خپلې برخليک ټاکوونکي موخي ته ورسېږي، پوره هڅه کوي ټولې هغه لارې چارې وکاروي چې وکولای شي په کانکور کې بريالي شي.

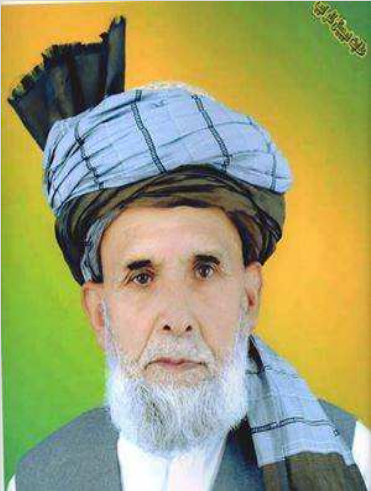
د ځان لپاره د ښه لارښود موندلو په هڅه کې شئ تر ټوله ښه لاره دا ده چې عمومي فکر وکړئ؛ په وړو ښارونو کې د داسې کسانو پيدا کول چې وکولای شي د کانکور د پوښتنو او ځوابونو يا په ټوله کې درته د کانکور د آماده گۍ لپاره پوره معلومات درکړي، ډېره اسانه خبره ده خو په لويو ښارونو کې بيا دا کار يو څه ستونزمن دی.

کونښن وکړئ په دې برخه کې له هغه چا مرسته وغواړئ چې تېر کال يې د کانکور ازموينه ورکړې ده، ترې وپوښتئ څومره له خپلو لارښوونکو راضي وو، په داسې کورسونو پسې وگرځئ چې د کانکور د لارښووني په اړه په کې درس ورکول کېږي، د همدغو کورسونو په اړه فکر وکړئ، تېر کال دغه کورسونه څومره توانېدلي وو چې په لوړه سويه زده کوونکي کانکور ته ور وپېژني. داسې کتابونه يا د کانکور لارښود درته وټاکئ چې تر ډېره په کې نوې پوښتنې ځای شوې وي؛ ځکه د کانکور سوالونه هر کال توپير کوي او د سوالونو په بانک کې بدلون راځي. په دې اړه مو د

تېر وياړونه

- د فرید احمد وحید لیکنه

ارواښاد حبيب الله زړه سواند څوك و؟!

کړې تر شپږم ټولگي پورې دهسکي مېنې ولسوالۍ د شپولي په ښوونځي کې او تر دولسم ټولکي پاتى زده کړې يې په حربي ښونځي کې سرته رسولي وې.

ارواښاد حبيب الله زړه سواند شينوارى په ١٣٤٣هـ ل کال کې دکابل حربي پوهنتون نه فارغ شوى.

د لوړو زده کړو لپاره دوه ځله هندوستان ته استول واستول شو.اوبياىى د ژورنالېزم ډيپلوم د چکوسلواکيا د (پراگ) په ښارکي دژورناليزم د نړيوال سازمان اړوند د جولييس فوجيک له کالج نه لاس ته راوړ

ارواښاد زړه سواند د ١٣٣٩هـ ل کال راهيسې لنډي کيسى او شعرونه ليکل پيل کړل. د شاوخوا دوولسو منثورو او منظمو اثارو ليکوال، شاعر او ژباړونکى شو. اثارويي څو څو واري ادبي جايزې اخيستې او ځيني اثار يي بهرنيو ژبو ته هم ژباړل شوي.

د ١٣٤٣هـ ل کال څخه تر ١٣٥٥ هـ ل کال پورې يې د بکتيا په پوځي ځواکونو کي دنده سرته رسولي. د خپلي دندې تر څنگ څوکاله د عبدالحی گردېزي په ليسه کي د پښتو د ادبياتو استاد و، د ١٣٥٥ هـ ل ګال نه تر ١٣٧١ هـ ل ګال د حمل ١٧ نيټې پورې يې داردو د خپرونو په لوي رياست کي بيلاييلې نشراتي دندې سرته رسولې.او څه موده په حربي ښوونځي کي د پښتو د ادبياتو استاد و.

نوموړى د ١٣٧١ هـ ل د حمل په ١٧ نيټه متقاعد شو.

د ارواښاد حبيب الله زړه سواند شينواري د ليکنو او شعرونو په اړه د نوموړى ډېرى مينه وال، کره کتونکي او اديبان په دې باور دى، چې په رښتيني مانا د زموږ د وران او خپل شوي هيواد او مېرني او اتل ملت د څوکلني غمېزي د حالاتو هنداره ده. هغه به تل د وخت ظالمانو ، هيواد پلورونکو او د پرديو مزدورانو ته د نيوکې گوته نيوله.

په لنډو کې د نوموړي په اړه دومره وېلى شو، چي ارواښاد زړه سواند لکه څنگه چې يې پر ځان د زړه سواند نوم يښى و، همداسي يې د خپل ملت پر غميزو زړه سوځيده او همداسې زړه سواند ومړ.

د هېواد تکړه شاعر، ژورناليست او ليکوال حبيب الله زړه سواند شينوارى د شا او خوا ٧٠ کلنۍ په عمر (د ١٣٩٤/١٠/٢٦هـ ل، ٢٠١٥/٠١/١٦ع) دشنبې په ورځ له دې فاني نړۍ د تل لپاره سترگې پټې کړې او تر شا يې غمجنه کورنۍ، لسگونه ادبي او هنري اثار، زرگونه مينه وال او لوستونکي پرېښودل، رب دې يې جنتونه ځاى، اويادونه تلپاتي لري!

د ارمانونو هديره!

چي په سرو وينو يې ستا لنه سره شوه

زما زړه دارمانونو هــــــديــــــره شوه

له وربل يې د باروتو لوگي جگ شــــول

په کنډو، کنډو ديوال چي راښکاره شوه

د ښايست اوميني زور ورته معلو م شو

اييني کي چي د ځان په ننداره شــــوه

چي شيندل به يې گلان په سرو لــــښکرو

ترينه پاتي څه بدرانگه خاــــطره شـــوه

ښاپير وبه پکي سترگي تــــورولـــي

درنگو نو دا باغچه څنگه خاره شــــوه

ستر حمزه پکي کرلي دي غــــزلـــي

سندرېزه د خيبر هــــره دره شــــوه

چي يې (ژبو) چينارو لانــــدي اتن کړ

د پرديو په گوليو وراــــه مو ديره شوه

داغيارله کلي يــــار پــــري ډزي وکړي

ځوانيمرگه د زړه سواند دزړه اسره شوه

ننگرهار والي د شينواريو د ستونزو... پاتې

پوهنتون استاد عبدالطيف مل شينواري بيا په دولتي ادارو کې د شينواريو دونډې دنه شتون او دغه لوري ته د ځانگړې پاملرنى کولو غوښتنه وکړه،دولسمشر سلاکار او ننگرهار والى محمد گلاب منگل چې د ناستې د برخه والو ټولې غوښتنى يې په سره سينه واوريدهې په خپلو خبرو کې لومړى شينوارو د خيبر ښېگڼې شورا د جوړېدو او فعاليتونو له امله خوښى وښوده په خپلو خبروکې وويل په ننگرهار کې يې دخپل ماموريت له پېل راهيسې د شينواريو په سيمو کې شته ستونزو ته دحل لومړيتوب ورکړى او هڅه کوي دا سيمه له روانو تاوجنو حالاتو راوباسي،هغه له حکومت سره د ستونزو په حل کې د خلکو او قومونو همکاري اړينه وبلله ويې حکومت په يوازى سر هيڅ هم نه شي کولای،دننگرها روالي په دغه ناسته کې مطرح شوې ټولې ستونزې او وړانديزونه پر ځاى وبلل او دهغې د حل ډاډ يې ورکړ ، دننگرهار والى دناستې پرمهال د عامې روغتيا ريس ته تليفون وکړ او ورته يې د غني خپلو په روغتون کى پر نشه د روږدو ځوانانو د درملنې په موخه دخانگړو اسانتياو د برابرولو جدي سپارښتنه وکړه.والي همدا راز وويل تر هغې چې د يولي ليله ليسې لپاره امکانات برابرېږي په کابل کې به په عبدالرحمن بابااو خوشحال خان ليسو او انستيتوت کې د شينواريو شپږ سوه ځوانانو ته دزده کړو اسانتياووبرابرولو کې مرسته وکړي.ننگرهار والي همداراز په دولتي ادارو کې دشينواريو د کدرنو په گومارنه کې هم دمرستې ډاډ ورکړ او دشورا مشرتابه څخه يى د وړ او مناسبو کدرنو د ورمعرفي کولو غوښتنه وکړه.هغه همداراز دهسکى مينى او اچين ولسواليو له بى ځايه شويو او اړمنوکورنيو سره دمرستو ژمنه هم وکړه ويې ويل يو پلاوي ته به دنده وسپاري چې به دې برخه کى کره معلومات راټول کړي.دننگرهار والي د ناستې په پاې کې شينواريو د خير ښېگڼې شورا له مشرتابه څخه په راتلونکي هم دورته ناستو تر سره کولو او پکى دستونزو او حل لارو د وړاندې کولو هيله وکړه او ژمنه يې وکړه چې په راتلونکى کې به دولايت په کچه په هر ډول مشورتي ناستوکي شينواريو دخبر ښېگڼې شورا دمشرتابه پلاوي ته دکډون بلنه ورکوي

زه شينواری يم ماته هم غوړ شئ... پاتې

زما مومنده! زما خوړپايڼه! زما د وطن په هر گوټ کې زما پر حال ژپړدونکيه! زما پر کليمه شريك وروره! ماته لاس راکړه....
ما وژغوره! زما عزت ستا عزت، زما پښتو ستا پښتو، زما خاوره ستا خاوره، زما کور ستا کور، زما وير ستا وير، زما جنازه ستا جنازه، زما شهيد ستا شهيد، زما تاريخ ستا تاريخ، زما وياړ ستا وياړ او بالاخره زما شرم ستا شرم دى.

ماته لاس راکړه! ما وژغوره! زه د نړيوال وحشت پنجرې ماتول غواړم، زه يقين وکړه ځان نه تاته ډېر خپه يم، دا وحشت ما هم ختموي او تا به هم رانه وخوري! دا وحشت تپل شوى وحشت دى، دا د ناسم سياست وحشت دى.

زما په خاوره د يوې کلمې تور بيرغ د بلې کلمې له سپين بيرغ سره اړم دى، زور يې له ما وځي.

زما په خاوره درې اسلامه دى، زه مجبور يم، هره ورځ هر اسلام ته نکاح تازه کوم، زه د يو اسلام په تلو او د بل اسلام په راتلو غسل کوم، کليمه واييم او ايمان نوى کوم.

زما په اړه د حق ژبې گونگۍ دي، زما په خاوره مېشت بچيان ډوډۍ، چاى او په کاله کې اوږه يا د مړي کفن نه لري نو احساس له کومه کړي؟

زما بچيان چې کوم وحشت خوړلي، نو هغوى به څنگه د وحشت په وژلو پسې راپورته شي؟ راشه ما وژغوره! زما د بچيانو مکتبونه خالي دي... زما په ډېرو کې پردي خلک زما له تش شکور نه د ډوډۍ معجزه غواړي، زه يې له کومه کړم...؟؟

زما د شتو پخملې غرونو د شرشره لښتियो موسيقۍ ته د پيگا او کلاشنکوف وچ غږ د جگړې مرداره سندره وايي، دا سندره خاموشه که، زما په خاوره د طبيعت، موسکا بيا خورول غواړي، زه ځان نه شم ژغورلى، خدايي زما ننداره کوي، زما په خاوره نوى زېږېدلى ماشوم دوه پړقه شکول کېږي، زما په خاوره تروريست خپل مړي پر ما ښخوي او له سنگره يې راانډې د دې لپاره راوړي چې خپله له ډرون بچ شي او ډرون ما په نښه کړي، زما په خاوره د واده ورېجې د کورنۍ خپلوان نه خوري د سنگريان يې خوري، زما په خاوره د وطن د ودانۍ جرگه خوندي نه ده، د وطن د ويجاړۍ

مورچه خوندي ده.

نو ما وژغوره! زمانه بدله کړه! ١٦ کاله وړاندې بدله شوې پېړۍ او تاريخ اوس بدل کړه، خپل ژوند هم وژغوره او پر ما هم احسان وکړه، ژوند دې په گلو، ورېښمو او رنگونو کې پټ شه!

پر ماشومانو د ټکنالوژۍ اغېزې... پاتې

د اعتياد يو اصل دادى چې روږدى خپله خوښي موادو ته د لاسرسۍ پر تله تلي، که د روږدتيا وسيله ورسره وي نو خوښ وي او که نه، نو بيا مو الله مل شه.

٢. سلوکونو بدليلدل، قهریدل

که چيرې ماشوم د ټکنالوژئ وسيله ډېره وکاروي، نو يو ډول اړيکه ورسره جوړوي، د ټکنالوژئ وسيله ورته له اړتيا ډېره مهمه کيږي، او که چيرې ترې واخيستل شي، نو په قهرېږي، او هر هغه څوک يا کار يې بدى راځي، چې د ده او دې ډيجيټل وسيلې په منځ کې راځي، د ماشوم سلوک هغې وسيلې ته د لاسرسي په تله تلل کيږي، هر کله چې ورسره وسيله وي، لوبى پرې کړي آرامه او خوښ وي او که کله ترې دا وسيله واځلى نو هغه نارامه او په قهر وي.

٣. د ماشوم له مور/پلار سره سلوک بدليږي
ځينو څيړنو دا هم ښودلې ده هغه ماشومان چې ډيجيټلي وسيلې ډېرې کاروي له مور پلار سره يې سلوک هغوى ته چې دا وسيلې نه کاروي بدل وي، هغوى چې دا وسيلې کاروي له والدينو ليرې احساسيږي، بې مينې نه خو له اړتيا پرته والدينو ته نه راځي، ورسره داسې احساسيږي چې د خپل مور پلار مينه يا سلوک پدې تلي چې څومره وخت يې د ټکنالوژئ له وسيلې سره پريږدي، ورسره دا هم گڼل کيږي چې ځينې وخت د ډيجيټل وسيلې لوبغاړي ورته د مور/پلار ځاى نيسي، او د هغوى د سلوکونو او کړو وړو په رڼا کې له خپلې مور پلار سره مينه تلي.

٤. ټولنيزې اړيکې او راشه درشه

نه يوازې ماشومان بلکه مشران هم که د ټکنالوژئ وسيله ډېره وکاروي نو ټولنيزې اړيکې او سلوکونه يې په منفي ډول اغېزمن کيږي، هغوى چې له اړتيا ډېر وخت له دا ډول وسيلو سره تيروي، مدامخو خبرو/ راکړه ورکړو کې ضعيفه، بې جراته او ځينې وخت په ساعتونو له خپل ځايه نه پاڅيږي، ورسره ټولنيز سلوکونه له وخت سره زده کيږي، څومره چې يو څوک له ټولني يا خلکو ليرې وي همدومره يې دا سلوکونه ضعيفه پاتيږي، او کله کله خو نور هم ضعيفه شي.

ورسره دا هم گڼل کيږي، چې د ټکنالوژئ وسيلو ډېر کاروونکي ځينې وخت له نورو ماشومانو ډېر جگړه کوونکو او شخړه ييز وي، د روږدتيا يو سلوک د ناڅاپه احساساتو ښودل دي، يو دمي په قهرېږي او فزيکي گوزارونه هم کوي، چې دا ډول سلوک پخپله د ټولنيزو اړيکو د ضعف او کمزورتيا سبب گرځي.

٥. فزيکي ستونزى

د دې وسيلو ډېر استعمال د سترگو، ملا، څټ او ذهني ودې ستونزې هم پيدا کوي، که چيرې يو چا ډېر وخت لپاره يوې وسيلې ته په دوامداره توگه سر ټيټ کړى وي، نو طبعاً چې پر څټ منفي اغېزه کوي، ورسره که چيرې تل ټلويزون، موبايل، ټيليتل يا کمپيوټر ته وگوري نو پر سترگو هم ناوړه اغېزه کوي، بيلايليو څيړنو ښودلي چې د ټکنالوژئ وسيلې رڼا پر سترگو، خوب او ذهن ناوړه اغېزه کوي، او ضرور ده چې لس – پنځلس دقيقې استعمال وروسته يو څوک پام بدل کړي.

ورسره که چيرې ماشومان مناسب فزيکي فعاليتونه ونه لري، نو کيدای شي چې په راتلونکي کې د ملا او نورو فزيکي ستونزو سره مخ شي، ورسره ذهني وده يې هم سستېږي، او د انعکاس او پر خبره پوهيدلو توان يې اغېزمن کيږي.

ښه نو اوس به واياست، چې دومره به هم بده نه وي، هو په اصل کې ټکنالوژي بده نه ده، خو د عمر او استعمال پر اساس بايد برابره شي، د ټکنالوژئ ناوړه اغېزو کمولو لپاره عموماً درې پراخه وړانديزونه کيږي:

– د ماشوم عمر: د ټکنالوژئ استعمال له عمر سره مستقيمه اړيکه لري، بيلايليو څيړنو ښودلي چې له دوه کلن کم عمره ماشوم بايد د ټکنالوژئ هيڅ وسيلې ته لاسرسى ونه لري، يا يې هيڅ ونه کاروي، خو ورسره دا ويل کيږي چې که چيرې نږدې خپلوان لکه مور/ پلار/ نيا/ نيکه يا نور يې ليرې اوسيږي نو ويډيو زنگ يا له غړيدا سره د ويډيو ليدل د دې لپاره د هغوى پيژندلو کې مرسته کوي، خو دا استعمال هم بايد وڅارل شي او مشر د غړيدو پر وخت ماشوم پوه کړي، لدې پرته له دوه کلن کم عمره ماشومانو لپاره د ټکنالوژئ

وسيله بايد ونه کارول شي.

له درې کلنه تر شپږ کلنو لپاره د ټکنالوژئ استعمال څارل کيږي، ورسره هغه څه چې مشران کاروي بايد دوى يې ونه کاروي، که چيرې لوبى کوي، له چا سره غږيږي، انټرنېټ کاروي، ټول بايد وڅارل شي، او وکتل شي چې نامناسبه ژبه، محتويات يا ملگري ورسره پکې نه وي، اکثره وختونه له داسې استعماله ماشومان ډېر عادتونو خپلوي، هڅه بايد وشي چې دا عادتونه منفي نه وي.

له اووه کلنه تر ديارلس کلن ماشوم له ډېرو فزيکي او رواني تغيراتو تيرېږي دا ماشومان ځوانئ ته اوړي، نو ځکه سره لدې چې ځاني تغيرات هم وينې، سلوکي تغيرات هم پکې راځي، او غواړي د مشر يا پوه په توگه ورته خلک وگوري، ځان ته نور ماشوم نه وايي، نو ځکه غواړي آزاده شي، دلته مور/پلار لپاره مهمه ده چې مناسبه آزادي ورکړي، خو که چيرې د ټکنالوژئ وسيلې په کارولو کې ستونزه لري، يا نورو جتجالونو سره مخ کيږي بايد پوه شي چې له چا سره وغږيږي، ورسره دلته هم د ټکنالوژئ استعمال بايد وڅارل شي، او اړونده قيودات واوسي.

له ديارلس کلن لوړ ځوانان نور پوهيږي چې د مور/پلار له قيوداتو ځان څنگه خلاص کړي، او عموماً ښوونځيو کې يې دومره څه زده کړي وي چې خپل سلوک خپله کنټرول کړي، خو دوى ته بايد دوامداره وويل شي چې که ستونزه ولري بايد له چا سره وغږيږي.

– توازن: د ټکنالوژئ استعمال بايد د ټکنالوژئ له نه استعمال وخت سره متوازن واوسي، نه يوازې ماشومان بلکه مشران هم که ډېر وخت پر چوکۍ کښيښي، او فزيکي فعاليتونه ونه لري نو کيدای شي چې روغتيايي ستونزې ورته پيدا شي، مهمه ده چې د ماشوم د ټکنالوژئ/ ټلويزون ليدلو وخت بايد له فزيکي لوبو او منډو سره متوازن حالت کې واوسي.

– اړونده ټکنالوژيو او وسيلو موندل/عيارول: د ټکنالوژئ گړندي پرمختگ دا باوري کړل چې د هر چا ذوق او شوق لپاره يو څه واوسي، د ټکنالوژئ څيړنې ښيي چې له درې کلنه تر نهه کلنه ماشومانو لپاره د ټکنالوژئ وسيلو برابرولو صنعت يو تر ټولو مخ په وده سکتور دى، پدې کې لوبى، زده کړه ييز پروگرامونه، فزيکي وسيلې او نور ټول شامل دي، هڅه وکړئ خپل ماشوم ته د هغې له ذوق سره سم وسايل پيدا کړئ، که تاسې د کمپيوټر يا موبايل لوبې کاروئ مهمه نه ده چې هماغه خپل ماشوم ته هم ورکړئ. د هغې عمر ته پر کتلو خپله وسيله عياره او له ذوق سره يې ورته برابر کړئ.

داسې گڼل کيږي چې د هر يو کال پر تناسب ماشوم پنځه دقيقې د تمرکز توان لري، يعنې يو کلن ماشوم پنځه دقيقې تمرکز، دوه کلن لس دقيقې، او همداسې يې ورډېروئ، نو ځکه ماشوم چې څومره کوچنى وي همدومره پر يو څه ډېر تمرکز نه شي کولای، او دا نه تمرکز د هغې د ودې او پرمختگ سبب گرځي، ځکه بايد ډېر څه زده کړي، کله به وړانۍ کوي، کله به منډې وهي، کله به مو غير ته درځيږي، کله به درته وايي چې گران يې، کله به درته په قهر وي، خو دا هر څه د ماشومانو بيلايل سلوکونه او توانونه رامنځ ته کوي، د ټکنالوژئ ډېر استعمال يا له څارنۍ پرته استعمال نقص دادئ چې د ماشوم دا د طبعي ودې دوران خرابوي، وسيله يې د خپلو بدليدونکو زنگونو، غرونو او نورو پر کارولو له ځان سره بوخت ساتي، چې په اوږده کې د هغوى د فزيکي، رواني او عقلي ستونزو سبب گرځي.

ټکنالوژي په خپل ذات کې بده نه ده، کولای شي ډېره ښيگڼې راوړي، خو دې وسيلې ته بايد د مور/پلار، ټولنيزو اړيکو، فزيکي فعاليتونو، لوبو، خوراک او نورو مهمو او حياتي مواردو بديل په توگه ونه کتل شي، پر ځاى، مناسب او څارل کيدونکى استعمال يې د ماشوم په ذهني وده او زده کړه کې ډېر مهم رول لوبولای شي.

+++++

يادونه:

خير ښېگڼه مهالنۍ د شينواريو ولسونو د بااحساسه قلموالو په معنوي مرسته خپرېږي.
ستاسى د ولس ستونزې بې حسابه دي، لطفا خپل قلم مه ړځئ او له مور سره په گډه قلمي مبارزه پيل کړئ، خير ښېگڼه ستاسې ليکنې د حق د غلبې په نيت نشروي.

khair khegana

د امتياز څښتن: د شينوارو د خير ښېگڼې شورا

مسوول مدير: حبيب الله لوراند
Habib.lawrand@gmail.com
مرستيال مدير: سيد جاويد شينوارى
javidshinwarai@yahoo.com
يادونه:
په پورته ادرسونو او شمېرو، د خپلو اعلاناتو لپاره تماس نيولى شئ.

زموږ سيمې

زموږ کلي

هسکه مېنه يا ده بالا ولسوالي

ياده ولسوالۍ چي له نوم څخه معلوميرى ډيرى سيمي يى هسکي يا پورته پرتي دي دجلال ل اباد ښار جنوب لورته دسپين غره په ښايسته لمن کې پرته ولسوالۍ ده په تيرو کې يى دامنيت له پلوه يوه دننگرهار دارامو ولسواليو له ډلې وه خو په وروستيو کې يوه دنارامه ولسواليو له ډلې ده چي ځيني سيمي يى دداعش اوځيني اوس دطالب وسله والو تر ولکې لاندې دي .
دغه ولسوالۍ دسمندر له سطحې ۱۴۷۵متره لوړه پرته ده چي دشمال عرض البلد ۳۴ درجو او۷ دقيقو اودختيځ طول لبلد په ۷۰ درجو او۳۷ دقيقو ترمنځ پرته ده .

ياده ولسوالۍ ۴۸۵ كيلو متره مربع مساحت لري اودجلال اباد ښار څخه ۴۰ كيلو متيره لرې پرته ولسوالې ده .
دهسکى مينى ولسوالۍ ۱۵۰۰۰۰ زره نفوس لري لس غتې او ۶۶ وړې قريبي لري شمال ته يى چيليار سهيل ته يى کرمه ايحسنى لويديز ته يى پچيراگام او ختيځ ته يى دروادتو ولسوالي ده څلور اساسى روغتيايى مرکزونه لرى شپوله پاپين افز او هسکى مينى له جلال اباد څه په ۵۵ كيلومتره واټن کې پرته ده ۶۶ کليوالي شوراگانى پکى جوړى شوى ۹ليسى ۴لومړنى او ۷منځني ښوونځي ۴دينى مدرسى يوه دکرنى ليسه يو کثيرالرشتوى انستيتوت لرى دسپين غره ځنگل او شوکانى يې طبيعى زيرمى دي جوا غنم او شولۍ پکى کرل کيږى ۲۵ كيلومتره د ډيورند پوله له همدى ولسوالۍ سره نشتى ده دشينوارو درى خيلونه حسن حيل حمزه خيل او الياس خيل چې په ټوله کې منديزى بلل کيږى په همدى ولسوالي کى مېشت دى پيژندل شوى څيرى جى وفات ظويدي معتمد شينوار کمال شينوارى دوست شينوارى مولوى محمود درسوال غلام جان حکړ شينوار درى مشهور زيارتونه لرى مريز مياجى بابا پاپين زيارت او شپولى ميرنو زيارت ددي ولسوالۍ فزيکي جوړښت

زياتره برخه يى غرونو او غونډې گانو نيولى او مشهور خوږيى دهزار ناو په نامه ياديږې چي دسپين غر دلورو څوکو څخه سرچينه اخلې چي هزار ناو خوږ بيا دوه کوچني مرستيالان لري چي لومړى مرستيال يى داوغز خوږ دى چي دمياجى بابا زيارت سره نږدى ددې خوږ سره يوځاى کيږي او بل مرستيال يى دريميچي په نامه دى چي دگورگورې په سيمه کې دنوموړي خوږ سره يوځاى کيږي مالداري اوکرنه

ددې ولسوالې حاصلات لکه غنم جوار شولې لوبيانسک گدن اونورسابه لرونکې سبزيجات دي

ښوونځي او روغتيايي مرکزونه له يوې مخې تړل، دولتي مامورين نيول، د هر شکمن کس سر غوځول او د نکاح گانو تازه کول ددوى لومړيتوبونه دي.

خودهغوټولونادودو اوظلمونو وروسته اوس په هغه کليو کې دومره څوک نشته چې د قبر په کيندلو کې خپلو نورو څلورو کليوالو ته دمه ورکړي.

د بې کوره شوو کډوالو ژمى په کمپونو کې تر شنه اسمان لاندې تېر شو او ډک کورونه يې د داعش د خپلو په نامه بمبار شول.

دولت دا ځل هم د تېر په څېر نمايشي پوځي عمليات وکړل او ددوى تر راستنېدو څو ساعته وروسته وسله وال، د هسکې مينې، ښار ته تر ټولو نږدې کلي ته راوړسېدل.

نن سبا شينوارى، د عسکري تمرين ميدان دى.

له گرمۍ پناه وړې وه او شپه مو له کوره وړاندې د يوې نسبتاً لوړې غونډۍ په سر په دوه برستو کې تېره کړه. اوس هغه خلک د جلال اباد ښار ښکلا ده او کورونه يې تشې کنډرې.

هسکه مېنه کې د طالب شتون هغه وخت تاييد شو چې د يوه واده په مراسمو کې يې له الوتکو ځانونه پټ کړل، خو زندې بمبارۍ د واده گډونوال هم د تورو خاورو خوراک کړل.

دا پېښه ددې سبب شوه چې د وخت ولسمشر پخپله دې سيمې ته ورشي او د امنيت راوستلو او ځينو پرمختيايي پروژو د تطبيق وعدې وکړي.ولس د قير سرک خاوند شو، روغتيايي مرکزونه يې مجهز او د راپيداشوې ستونزې په لنډ مهاله حل خوشاله شول. حلقوي سرک هم لدې سيمې تېر شو، اکثره منځنيو ښوونځيو لېسو ته ارتقا وکړه او د نجونو زده کوونکو شمېره ډېره شوه. خووروسته بله نوې ډله راغله

خالد هلال د وينځونکو توکو توليدي شرکت

خالد هلال د وينځونکو توکو توليدي شرکت له دوه کالو راهېسې هيوادوالو ته ښه کيفيت وينځونکو توکي لکه د جامو وينځلو پوږ، د لوبڼو او جامو وينځلو شامپو [مايع ظرف شويی] او ځان وينځلو صابون توليدوي .

که غواړئ ښه کيفيت وازمايئ نو يواځى هلال وينځونکي توکې انتخاب کړئ

مسولين: قاضى خالد شينوارى
اوقاضى بخت الله شينوارى
دارپکو شميرې:۰۷۷۵۷۱۷۱۸۰
۰۷۸۸۹۸۶۷۵۰

ادرس جلال اباد ښار کلچو کوڅه د حاجي گنديري مارکيت

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library